

v evropské politice (13.5. – 19. 5. 2019)

Událost týdne:

18. května vypověděl rakouský lidovecký kancléř Sebastian Kurz (ÖVP) koaliční smlouvu s protimigrační Svobodnou stranou Rakouska (FPÖ) a navrhl prezidentu země Alexanderu van der Bellenovi vypsání předčasných voleb. Kurz tak učinil poté, co německá média o den dříve zveřejnila videonahrávku, na níž rakouský vicekancléř a šéf rakouské Svobodné strany Rakouska (FPÖ) Heinz-Christian Strache vyjednával krátce před parlamentními volbami v roce 2017 s údajnou neteří ruského oligarchy o politické podpoře výměnou za zisk státních zakázek. Strache v reakci na zveřejnění videa rezignoval na funkci vicekancléře i předsedy FPÖ. Na obou postech jej nahradí ministr dopravy a neúspěšný prezidentský kandidát Norbert Hofer. Za své chování se Strache omluvil, ale označil se za oběť tajných služeb. Van der Bellen se vyslovil pro rychlé vypsání nových voleb, nejlépe již v září.

14. května rozhodl španělský nejvyšší soud, že pětice katalánských politiků uvězněná v souvislosti s referendem o nezávislosti v roce 2016 bude moci následující týden dočasně opustit vězení. Soud tak vyhověl žádosti politiků zúčastnit se ustavujícího zasedání španělského parlamentu, neboť čtyři z nich byli v parlamentních volbách předchozí měsíc zvoleni poslanci a jeden senátorem.

15. května schválili rakouští poslanci zákaz nošení šátků, které zahalují velkou část hlavy, u dětí na základních školách. Zákaz podpořily obě koaliční strany – Rakouská lidová strana (ÖVP) a Svobodná strana Rakouska (FPÖ). Následující den oznámil předseda rakouské muslimské náboženské obce (IGGÖ) Ümit Vural, že rakouští muslimové napadnou zákaz u ústavního soudu. Povede podle nich k diskriminaci a segregaci muslimských dívek.

16. května oznámil bývalý britský ministr zahraničí a jeden z hlavních podporovatelů kampaně za brexit Boris Johnson, že hodlá kandidovat na funkci předsedy Konzervativců poté, co z postu odejde současná premiérka Theresa Mayová. Podle průzkumu zveřejněného v témže týdnu má Johnson díky podpoře v Konzervativní straně největší šance stát se premiérem po Mayové.

16. května zadržela francouzská a španělská policie ve francouzských Alpách někdejšího vůdce baskické separatistické organizace ETA Josého Antonia Urrutikoetxea, známého jako Josu Ternera. Ternera byl na seznamu hledaných osob Interpolu od roku 2000. Zodpovídat se má i kvůli atentátům ETA v letech 2004 a 2005. ETA oficiálně zanikla v loňském roce.

17. května oznámil předseda britských labouristů Jeremy Corbyn, že jednání s vládou o kompromisní podobě brexitu po měsíci a půl ztroskotala, neboť se nepodařilo překonat vzájemné neshody. Nejspornějším labouristickým požadavkem byla trvalá celní unie mezi Británií a EU. Část strany také prosazovala nové referendum o brexitu, které premiérka Theresa Mayová odmítá. Podle Mayové stojí za neúspěchem jednání právě i nejednotný postoj labouristů k otázce nového referenda.

17. května informovala agentura ČTK, že se zástupci Nizozemska a Ruska dohodli na urovnání letitého sporu z roku 2013, kdy Rusko zadrželo v Barentsově moři loď ekologické organizace Greenpeace, jež plula pod nizozemskou vlajkou. Rusko vyplatí Greenpeace odškodné ve výši asi 2,7 milionu eur. Stálý rozhodčí soud v Haagu konstatoval již v roce 2017, že Rusko musí Nizozemsko odškodnit. Tehdy to však Rusko odmítlo.

19. května přijali Švýcaři v referendu přísnější evropské regulace pro držení zbraní. Pro nová pravidla se podle politologického institutu gfs.bern vyjádřilo 64 % lidí. Přijetí přísnějších regulí požadovala EU a bylo podmínkou, aby Švýcarsko zůstalo v schengenském prostoru.

Telegraficky

- Dne 15. května se začal unijní soud zabývat žalobou Evropské komise na ČR, Polsko a Maďarsko kvůli neplnění unijních pravidel o přerozdělování žadatelů o azyl. Rozsudek by mohl být vyneseno do konce roku.

